

Україна
Донецький окружний адміністративний суд
У Х В А Л А
про повернення позовної заяви в частині позовних вимог

22 лютого 2022 року

Справа №200/1955/22

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Суддя Донецького окружного адміністративного суду Загацька Т.В., розглянувши позовну заяву Трущева Володимира Володимировича до Управління соціального захисту населення Покровської районної державної адміністрації Донецької області про визнання протиправною бездіяльності, стягнення заборгованості, -

В С Т А Н О В И В:

Трущев Володимир Володимирович звернувся до Управління соціального захисту населення Покровської районної державної адміністрації Донецької області з вимогами:

- визнати протиправною бездіяльність Управління соціального захисту населення Покровської районної державної адміністрації щодо нарахування та виплати Трущеву Володимиру Володимировичу щорічної разової грошової допомоги до 5 травня за 2020 рік у розмірі п'яти мінімальних пенсій за віком, а саме щодо недоплати у розмірі 6800 грн;

- стягнути з Управління соціального захисту населення Покровської районної державної адміністрації на користь Трущева Володимира Володимировича недоплачену грошову допомогу до 5 травня за 2020 рік у розмірі п'яти мінімальних пенсій за віком у розмірі 8190,00 (вісім тисяч сто дев'яносто гривень), з урахуванням попередньо виплаченої суми допомоги, а саме стягнути 6800 грн;

- визнати протиправною бездіяльність Управління соціального захисту населення Покровської районної державної адміністрації щодо нарахування та виплати Трущеву Володимиру Володимировичу щорічної разової грошової допомоги до 5 травня за 2021 рік у розмірі п'яти мінімальних пенсій за віком, а саме щодо недоплати у розмірі 7354 грн;

- стягнути з Управління соціального захисту населення Покровської районної державної адміністрації на користь Трущева Володимира Володимировича недоплачену грошову допомогу до 5 травня за 2021 рік у розмірі п'яти мінімальних пенсій за віком у розмірі 8845 грн, з урахуванням попередньо виплаченої суми допомоги, а саме стягнути 7354 грн.

Ухвалою Донецького окружного адміністративного суду від 07.02.2022 позовну заяву залишено без руху та надано строк для усунення недоліків позовної заяви.

З метою виконання вимог вказаної ухвали позивач надав до суду заяву про поновлення строку звернення до адміністративного суду, мотивовану тим, що позивач дізнався про порушення своїх прав після отримання відповіді відповідача та оскільки на території України діють карантинні обмеження. Вважає, що строк звернення до суду пропущений з поважних причин та він підлягає поновленню.

Вирішуючи питання дотримання позивачем строку звернення до адміністративного суду та виконання ухвали про залишення позовної заяви без руху, суд зазначає наступне.

Частинами першою-другою статті 122 КАС України, визначено, що позов може бути

подано в межах строку звернення до адміністративного суду, встановленого цим Кодексом або іншими законами.

Для звернення до адміністративного суду за захистом прав, свобод та інтересів особи встановлюється шестимісячний строк, який, якщо не встановлено інше, обчислюється з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів.

Із матеріалів справи вбачається, що позивач просить суд, зокрема, стягнути на свою користь з Департаменту соціального захисту населення Маріупольської міської ради заборгованість щорічної грошової допомоги до 5 травня за 2020 рік, у розмірі - 6800 (шість тисяч вісімсот) грн 00 коп., як учаснику бойових дій.

Правовий статус ветеранів війни, забезпечення створення належних умов для їх життєзабезпечення, сприяння формуванню в суспільстві шанобливого ставлення до них, визначає Закон України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”.

Відповідно до статті 12 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” щорічно до 05 травня учасникам бойових дій виплачується разова грошова допомога.

Частиною четвертою статті 17-1 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” особи, які не отримали разової грошової допомоги до 05 травня, мають право звернутися за нею та отримати її до 30 вересня відповідного року, в якому здійснюється виплата допомоги.

З огляду на вищенаведене, суд дійшов висновку, що перебіг строку звернення особи до суду з позовною вимогою про визнання протиправними дій (бездіяльності) щодо непризначення щорічної разової допомоги в необхідному розмірі на підставі Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” слід обраховувати з 30 вересня відповідного року.

Аналогічну правову позицію щодо обрахунку строку звернення до суду висловлено Верховним Судом, зокрема, у постановках від 10.05.2018 у справі № 389/1042/17, від 06.02.2018 у справі № 607/7919/17, від 26.02.2021 у справі № 380/1080/21.

Отже, перебіг строку звернення позивача до суду з даним позовом слід обраховувати з 30 вересня відповідного року, за який виплачується разова щорічна грошова допомога.

Відповідно до частини п'ятої статті 242 КАС України при виборі і застосуванні норми права до спірних правовідносин суд враховує висновки щодо застосування норм права, які викладені в постановках Верховного Суду.

Отже, строк звернення до суду з позовними вимогами до Департаменту соціального захисту населення Маріупольської міської ради нарахувати та виплатити недоплачену грошову допомогу до 05 травня за 2020 рік у розмірі п'яти мінімальних пенсій за віком, як учаснику бойових дій, слід обчислювати з 30 вересня 2020 року.

Вказана грошова виплата є періодичним платежем, тому про порушення своїх прав позивач мав дізнатися під час отримання такої виплати у розмірі, з яким він не погоджується у квітні-травні відповідного року.

Позивач, в свою чергу, будучи обізнаним про порушення його прав стосовно виплати разової щорічної грошової допомоги у 2020 році, у встановлений законодавством строк до суду не звернувся, доказів наявності обставин, які були об'єктивно непереборними, не залежали від волевиявлення позивача та пов'язані з дійсними істотними перешкодами чи труднощами для своєчасного звернення до суду з цим позовом суду не надав.

Так, рішенням Конституційного Суду України № 17-рп/2011 від 13 грудня 2011 року визначено, що держава може встановленням відповідних процесуальних строків, обмежувати строк звернення до суду, що не впливає на зміст та обсяг конституційного права на судовий захист і доступ до правосуддя.

Суд звертає увагу на те, що законодавче закріплення строків звернення з адміністративним позовом до суду є гарантією стабільності публічно-правових відносин,

призначенням якої є забезпечення своєчасної реалізації права на звернення до суду, забезпечення стабільної діяльності суб'єктів владних повноважень при здійсненні управлінських функцій, дисциплінування учасників адміністративного судочинства.

Поважними причинами слід розуміти лише ті обставини, які були чи об'єктивно є непереборними, тобто не залежать від волевиявлення особи, що звернулася із адміністративним позовом, пов'язані з дійсно істотними обставинами, перешкодами чи труднощами, що унеможливили своєчасне звернення до суду. Такі обставини мають бути підтверджені відповідними та належними доказами.

Питання поважності причин пропуску строку звернення до суду є оціночним та залежить від доказів, якими підтверджуються обставини та підстави такого пропуску.

Причина пропуску строку звернення до суду може вважатися поважною, якщо вона відповідає одночасно усім таким умовам: 1) це обставина або кілька обставин, яка безпосередньо унеможлиблює або ускладнює можливість вчинення процесуальних дій у визначений законом строк; 2) це обставина, яка виникла об'єктивно, незалежно від волі особи, яка пропустила строк; 3) ця причина виникла протягом строку, який пропущено; 4) ця обставина підтверджується належними і допустимими засобами доказування

Тобто, поважними причинами можуть визнаватися лише такі обставини, які є об'єктивно непереборними, не залежать від волевиявлення особи, що звернулася з адміністративним позовом, пов'язані з дійсно істотними перешкодами чи труднощами для своєчасного вчинення процесуальних дій та підтверджені належним чином.

Отже, поновленню підлягають лише порушені з поважних причин процесуальні строки, встановлені законом.

Інститут строків у адміністративному процесі стимулює суд і учасників адміністративного процесу добросовісно ставитися до виконання своїх обов'язків. Строки звернення до адміністративного суду з позовом обмежують час, протягом якого такі правовідносини вважаються спірними. Після їх завершення, якщо ніхто не звернувся до суду за вирішенням спору, відносини стають стабільними.

Суд вважає за необхідне зазначити, що обмеження строку звернення до суду шляхом встановлення відповідних процесуальних строків, не впливає на зміст та обсяг конституційного права на судовий захист і доступ до правосуддя (Рішення Конституційного Суду України від 13 грудня 2011 року № 17-рп/2011). Такі обмеження направлені на досягнення юридичної визначеності у публічно-правових відносинах, а також стимулюють учасників адміністративного процесу добросовісно ставитися до виконання своїх обов'язків та поважати права та інтереси інших учасників правовідносин.

Частиною другою статті 6 КАС України передбачено, що суд застосовує принцип верховенства права з урахуванням судової практики Європейського суду з прав людини.

Закон України "Про судоустрій і статус суддів" встановлює, що правосуддя в Україні функціонує на засадах верховенства права відповідно до європейських стандартів та спрямоване на забезпечення права кожного на справедливий суд.

Відповідно до статті 17 Закону України "Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини" суди застосовують як джерело права при розгляді справ положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та протоколів до неї, а також практику Європейського суду з прав людини та Європейської комісії з прав людини.

У пункті 45 рішення Європейського суду з прав людини Перез де Рада Каванілес проти Іспанії, зазначено про те, що процесуальні строки (строки позовної давності) є обов'язковими для дотримання; правила регулювання строків для подання скарги, безумовно, мають на меті забезпечення належного відправлення правосуддя і дотримання принципу юридичної визначеності; зацікавлені особи повинні розраховувати на те, що ці правила будуть застосовані (AFFAIRE PÍREZ DE RADA CAVANILLES c. ESPAGNE № 116/1997/900/1112).

Отже, право на звернення до суду не є абсолютним і може бути обмеженим, в тому числі і встановленням строків для звернення до суду, якими чинне законодавство обмежує звернення до суду за захистом прав, свобод та інтересів. Це, насамперед, обумовлено специфікою спорів, які розглядаються в порядку адміністративного судочинства, а запровадження таких строків обумовлене досягненням юридичної визначеності у публічно-правових відносинах. Ці строки обмежують час, протягом якого такі правовідносини можуть вважатися спірними.

Вказане повністю узгоджується з правовою позицією Верховного Суду, викладеною в постанові від 14 травня 2019 року у справі №815/3087/18, в якій Верховний Суд вирішував питання щодо строку звернення позивача до суду з позовом стосовно виплати йому грошової допомоги до 05 травня та дійшов висновку пропуску строку звернення позивача до суду у червні 2018 року стосовно виплат грошової допомоги до 05 травня за 2011-2016 роки, оскільки одноразова грошова допомога до 5 травня є щорічною виплатою, тому позивач повинен був дізнатися про порушення своїх прав щороку при її отриманні в розмірі, меншому ніж передбачено законом.

Отже, з дня отримання щорічної разової грошової допомоги позивачем, якому призначена така допомога, він вважається таким, що повинен був дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи законних інтересів. Винятком з цього правила є випадок, коли позивач без зайвих зволікань, в розумний строк після отримання щорічної разової грошової допомоги, демонструючи свою необізнаність щодо розміру перерахованої йому допомоги звернувся до відповідача, який здійснює нарахування та виплату допомоги, із заявою про надання йому відповідної інформації. В такому випадку позивач вважався таким, що дізнався про порушення його прав при отриманні від відповідного органу відповіді на подану ним заяву.

У свою чергу незнання про порушення своїх прав через байдужість або відсутність юридичної освіти не можуть розглядатися судом як поважна причина пропуску строку звернення до суду з даним адміністративним позовом, оскільки є результатом суб'єктивних дій самого позивача, а не об'єктивно існуючими обставинами, що перешкоджають йому вчасно реалізувати своє право на судовий захист.

Аналогічна правова позиція висловлена Верховним Судом, зокрема, у постановках від 30.08.2018 в адміністративній справі №813/2897/16 та від 07.03.2018 в адміністративній справі №664/51/17.

Також суд наголошує, що отримання позивачем листа від відповідача у відповідь на його заяву не змінює момент, з якого така особа повинна була дізнатись про порушення своїх прав, а свідчить лише про час, коли вона почала вчиняти дії щодо реалізації свого права і ця дата не пов'язується з початком перебігу строку звернення до суду.

Аналогічна правова позиція висловлена Верховним Судом у постанові від 31.03.2021 в адміністративній справі №240/12017/19.

Таким чином, на переконання суду, позивач не вказав на обставини непереборного і об'єктивного характеру, що перешкодили йому дізнатись про порушення своїх прав, яке фактично мало місце у 2020 році та існування яких значною мірою утруднило або ж унеможливило реалізацію права на судовий захист у межах встановленого для цього строку звернення до суду.

Відтак, зважаючи на тривалість строку, який пропущений, поведінку позивача, яка передувала зверненню до суду з даним позовом, та враховуючи, що позивач протягом вказаного періоду отримував щорічну разову грошову допомогу до 5 травня, хоча і в меншому розмірі, а отже мав дізнатись про порушення своїх прав, відтак, на думку суду, вказані у заяві підстави пропуску строку звернення до суду з даним позовом не є поважними.

Згідно з положеннями частини другої статті 123 КАС України, якщо заяву не буде подано особою в зазначений строк або вказані нею підстави для поновлення строку звернення до адміністративного суду будуть визнані неповажними, суд повертає позовну

заяву.

Відповідно до пункту 9 частини четвертої статті 169 КАС України позовна заява повертається позивачеві у випадках, передбачених частиною другою статті 123 КАС України.

Пунктом 1 частини четвертої статті 169 КАС України визначено, що позовна заява повертається позивачеві, якщо позивач не усунув недоліки позовної заяви, яку залишено без руху, у встановлений судом строк.

Зважаючи на те, що з позовними вимогами позивач звернувся до суду поза межами встановленого статтею 122 КАС України строком, зазначені у заяві від 14.02.2022 обставини про відсутність порушення строку звернення до суду не дають підстав для визнання їх поважними, тому заяву позивача про поновлення пропущеного строку звернення до суду слід залишити без задоволення, а позовну заяву в цій частині повернути позивачу.

Керуючись статтями 122, 123, 169, 248, 256 Кодексу адміністративного судочинства України, суддя,

У Х В А Л И В:

У задоволенні заяви Трущева Володимира Володимировича про поновлення пропущеного строку звернення до адміністративного суду - відмовити.

Визнати неповажними причини пропуску строку звернення до суду та повернути Трущеву Володимиру Володимировичу позовну заяву в частині позовних вимог:

- визнати протиправною бездіяльність Управління соціального захисту населення Покровської районної державної адміністрації щодо нарахування та виплати Трущеву Володимиру Володимировичу щорічної разової грошової допомоги до 5 травня за 2020 рік у розмірі п'яти мінімальних пенсій за віком, а саме щодо недоплати у розмірі 6800 грн;

- стягнути з Управління соціального захисту населення Покровської районної державної адміністрації на користь Трущева Володимира Володимировича недоплачену грошову допомогу до 5 травня за 2020 рік у розмірі п'яти мінімальних пенсій за віком у розмірі 8190,00 (вісім тисяч сто дев'яносто гривень), з урахуванням попередньо виплаченої суми допомоги, а саме стягнути 6800 грн.

Копію ухвали про повернення позовної заяви надіслати особі, яка її подала.

Повернення позовної заяви не позбавляє права повторного звернення до адміністративного суду в порядку, встановленому законом.

Ухвала набирає законної сили з моменту підписання та може бути оскаржена в апеляційному порядку шляхом подання апеляційної скарги до Першого апеляційного адміністративного суду протягом п'ятнадцяти днів з дня складання її повного тексту.

Суддя

Т.В.Загацька

22.02.2022
Секретар судового засідання
Скрипник К.О.

